

บทบาทนักบัญชีในโลกอนาคต

จากนักบัญชี สู่นักบัญชีนวัตกรรม

ในยุคที่กระแสการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีกำลังมาแรง การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้งานในหลาย ๆ อุตสาหกรรมไม่ว่าภาคการผลิตหรือภาคบริการเกิดขึ้นในทุกธุรกิจ มีคำกล่าวซึ่งถูกพูดถึงบ่อย ๆ คือ “AI จะมาทดแทนนักบัญชี” สำหรับผู้เชี่ยวชาญเมื่อได้ฟัง ก็เกิดการตั้งคำถามกับตัวเองว่าจริง ๆ แล้วบทบาทของนักบัญชีในโลกอนาคต ในภาวะที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างมากจะเป็นอย่างไร

ย้อนกลับไปในอดีตตั้งแต่สมัยการทำบัญชีเริ่มต้นด้วยระบบบันทึกบัญชีด้วยมือ ซึ่งจะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการค้นหาตัวเลขที่ไม่ดุล หรือการผ่านบัญชีด้วยสมุดบัญชีหลาย ๆ เล่ม กว่าที่จะสามารถจัดทำงบการเงินได้ เมื่อเริ่มมีเครื่องคอมพิวเตอร์ ก็เริ่มมีการพัฒนาให้มีโปรแกรมบัญชีเพื่อให้การจัดทำบัญชีด้วยมือง่ายขึ้น มาช่วยในการจัดทำบัญชี ซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถช่วยผ่านรายการบัญชีไปยังบัญชีแยกประเภทและออกงบทดลองได้รวดเร็วขึ้น ปัญหาในการจัดทำงบการเงินที่ไม่ลงตัวก็ลดน้อยลง ยิ่งต่อมาเมื่อมีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีให้สามารถออกเอกสารทางการค้า เช่น ใบแจ้งหนี้ ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญจ่ายได้แล้ว ก็สามารถเชื่อมโยงรายการค้ามายังรายการบัญชีด้วยการผูกฝังบัญชีกับรายการค้า ช่วยลดเวลาในการบันทึกบัญชีได้มากขึ้น งานของนักบัญชีในช่วงเวลานั้นจะถูกทดแทนในการผ่านบัญชีและการจัดทำข้อมูลทางการเงินบางส่วนด้วยโปรแกรมบัญชี นักบัญชีก็จะมุ่งเน้นงานการตรวจสอบการบันทึกบัญชีกับเอกสารการค้า รวมถึงการคำนวณรายการปรับปรุงต่าง ๆ ที่ไม่ได้เชื่อมโยงโดยระบบเพื่อนำมาบันทึกบัญชี และจัดทำงบการเงินให้เสร็จสิ้น

ในสมัยถัดมาเมื่อธุรกรรมทางการค้ามีความซับซ้อนขึ้น กระบวนการผลิตและการตัดสินใจทางธุรกิจต้องการการตัดสินใจที่แม่นยำ รวดเร็ว และทันต่อเวลา โปรแกรมสำหรับวางแผนบริหารธุรกิจขององค์กร (Enterprise Resource Planning : ERP) ก็ได้เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำข้อมูลในการวางแผน การขายสินค้า ระบบต้นทุนการผลิต และระบบควบคุมสินค้าคงเหลือ ถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันแบบรวมศูนย์ ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางบัญชีที่สลับซับซ้อนถูกคำนวณโดยโปรแกรมซึ่งสามารถจัดเตรียมรายการปรับปรุงอัตโนมัติ เช่น การปรับปรุงต้นทุน งานของนักบัญชีจะถูกทดแทนในส่วนของการคำนวณที่ซับซ้อน และการจัดเตรียมรายการปรับปรุงบางส่วน หันไปมุ่งเน้นการควบคุมข้อมูลนำเข้าระบบ (Input) การตรวจสอบความถูกต้อง การตีความรายการค้า การวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของข้อมูลสารสนเทศและระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับระบบงาน

จะเห็นได้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา มีการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มาพัฒนากระบวนการทำงานและทดแทนงานของนักบัญชีอยู่ตลอดเวลา ยิ่งในปัจจุบัน มีหลาย ๆ ผู้พัฒนาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เริ่มเอาเทคโนโลยีเข้ามาปรับ ใช้ให้การจัดทำบัญชี ง่ายและรวดเร็วขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโปรแกรมให้ใช้บน ระบบ Cloud ที่สามารถทำให้นักบัญชีจัดการงานจากที่ไหนก็ได้ การใช้ความสามารถ ของเทคโนโลยีการรู้จดจำตัวอักษร (Optical Character Recognition : OCR) ซึ่งสามารถอ่านข้อมูลจากเอกสารการค้ำมาจัดเตรียมข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่ระบบบัญชี บางผู้พัฒนาสามารถประยุกต์เอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) มาช่วยให้สามารถแปลงข้อมูลที่ถูกจัดเตรียมในรูปแบบของรายการบันทึกบัญชี โดยอาศัยการเรียนรู้จัดจำรูปแบบของรายการค้ำได้ มาบันทึกบัญชีอัตโนมัติได้ ในปัจจุบัน โปรแกรมต่าง ๆ ซึ่งมีการใช้งานแยกส่วนกัน สามารถส่งข้อมูลกันผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ด้วยเทคโนโลยีการรับส่งข้อมูล (Application Programming Interface : API) ซึ่งทำให้การรับส่ง ข้อมูลระหว่างระบบงาน เสร็จในชั่วพริบตา ยิ่งในอนาคตกำลังจะมีการนำเทคโนโลยี บล็อกเชน (Blockchain) เข้ามาปรับใช้กับงานบัญชี การบันทึกบัญชี จะถูกทำรายการและบันทึกโดยอัตโนมัติ งานของนักบัญชีในอนาคตจะถูกทดแทน ในส่วนของการกรตึความรายการค้ำและบันทึกบัญชีอย่างแน่นอน

สิ่งที่นักบัญชีในโลกอนาคตต้องมีการปรับตัว คือ การทบทวนทักษะ เพื่ออนาคต (Reskill) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของโลกอนาคต ไม่ว่าจะเป็น การทำความเข้าใจลักษณะธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความเข้าใจด้านการทำธุรกิจ และการตลาด ธุรกิจเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่จะมีโมเดลธุรกิจที่แปลกใหม่และซับซ้อน มากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการตีความด้วยความเข้าใจและสามารถปรับเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจ เข้ากับแม่บทหรือมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้รายการได้ นักบัญชีจะต้อง มีความเข้าใจระบบสารสนเทศทางการบัญชีและเทคโนโลยีในระดับที่สามารถมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบ เพื่อให้ทันกับระบบงานของลูกค้าและรูปแบบการปฏิบัติงานของ นักบัญชีเองที่จะต้องมีการพัฒนาและเทคโนโลยีเป็นส่วนร่วมมากขึ้นนอกจากทักษะ ด้านความรู้ (Hard Skills) แล้ว ทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) ก็เริ่มมีส่วนสำคัญ ในการประกอบอาชีพบัญชีไม่ว่าอยู่ในบทบาทใด เพราะงานบันทึกบัญชีในโลกอนาคต กำลังจะหายไปเหลือแต่การใช้ดุลยพินิจและวิเคราะห์ แต่การสื่อสารกับฝ่ายบริหาร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากระบบงานจะต้องสามารถถูกนำไปสู่การปรับรูปแบบ ที่ตัดสินใจได้อย่างทันต่อเวลาและเข้าใจได้ การสื่อสารและทำงานกับเพื่อนร่วมงาน ข้ามวิชาชีพเพื่อการหาทางออกของปัญหา (Solution) ให้กับองค์กรจะมีส่วนสำคัญมากขึ้นในบางบทบาทนักบัญชีอาจต้องมีส่วนร่วมด้วยฝ่ายบริหาร ในการทำงานเชิงกลยุทธ์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และระบบงานขององค์กรในหน้าที่การสนับสนุนข้อมูลเชิงตัวเลขให้กับยุทธศาสตร์ องค์กร จึงเห็นได้ว่านักบัญชีในโลกอนาคตนั้นนอกจากจะ Hi-Tech แล้ว จะต้อง Hi-Touch ด้วย

“
 ในอนาคตนักบัญชี...
 จะเป็นผู้รวบรวมองค์ความรู้
 จากศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้
 ร่วมกัน จนสามารถสร้างนวัตกรรม
 ที่ส่งเสริมคุณค่า ลดต้นทุน หรือ
 เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงาน
 เป็นองค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้เกิด
 “นักบัญชีนวัตกรรม”
 ”

สิ่งที่ นักบัญชี ในโลกอนาคต ต้องปรับตัว...

RE HARD SOFT SKILL

✓ **RESKILL**
 การทบทวนทักษะเพื่ออนาคต
 ทำความเข้าใจลักษณะธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

✓ **HARDSKILL**
 ทักษะด้านความรู้
 นักบัญชีจะต้องมีความเข้าใจระบบสารสนเทศ
 ทางการบัญชีและเทคโนโลยีในระดับที่สามารถ
 มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ

✓ **SOFTSKILL**
 ทักษะด้านอารมณ์
 สื่อสารและทำงานกับเพื่อนร่วมงานข้ามวิชาชีพ
 เพื่อการหาทางออกของปัญหา (Solution)
 ให้กับองค์กร

ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้กระทบแค่การปรับตัวของนักบัญชีแต่จะส่งผลไปถึง การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจจะไม่จำกัด เฉพาะระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ให้นักบัญชีสามารถมีทักษะที่ใช้งานได้ในระดับ ผู้ประกอบวิชาชีพทันทีเมื่อจบการศึกษา ในอนาคตนักบัญชีจะเป็นผู้มีความ เชี่ยวชาญในศาสตร์ทั้ง การเงิน การบัญชี ระบบสารสนเทศทางการเงิน เทคโนโลยี และมีความรู้ความเข้าใจในอุตสาหกรรมที่หลากหลายจะ เป็นผู้รวบรวมองค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ร่วมกัน จนสามารถสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมคุณค่า ลดต้นทุน หรือเพิ่มประสิทธิภาพ ในกระบวนการทำงานเป็นองค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้เกิด “นักบัญชีนวัตกรรม” ถึงเวลาที่นักบัญชีเราจะต้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพของเราเพื่อรองรับ อนาคต การสร้างคนของโลกอนาคตเป็นภาระหน้าที่สำคัญของนักบัญชี ในยุคปัจจุบันเพื่อเตรียมพร้อมให้เกิดการปรับตัวในคลื่นการปฏิวัติ อุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีในครั้งนี้ เพื่อให้วิชาชีพนักบัญชีเป็นผู้มีบทบาท สำคัญสำหรับโลกธุรกิจในอนาคตมากยิ่งขึ้น

โดย..นายราเชต ไชยรัตน์
 กรรมการบริหาร บริษัท ซีเอสซี ออดิท จำกัด
 กรรมการในคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี

